

TER BESLUITVORMING

Aan de Minister voor Natuur en Stikstof

5/3/23

Directoraat-generaal Natuur
en Visserij

TER INFORMATIE

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Auteur

Datum
22 februari 2023

Kenmerk
DGNV / documentId

nota

BNC-fiche herziene EU-initiatief bestuivers -
Een "New Deal" voor bestuivers

Kopie aan

Bijlage(n)

1

Parafenroute

Aanleiding

Op 24 januari jl. publiceerde de Europese Commissie het herziene EU-initiatief inzake bestuivers, een "new deal" voor bestuivers, met als doel de achteruitgang van bestuivers¹ in de EU tegen 2030 om te keren. De herziening heeft ten opzichte van het voorgaande initiatief² aangescherpte acties. In deze nota wordt u geadviseerd over het BNC-fiche.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd akkoord te gaan met het BNC-fiche

Kernpunten

- De herziening van het initiatief is gebaseerd op de beoordeling die de Commissie in 2021 heeft uitgevoerd en een speciaal verslag van de Europese Rekenkamer over EU-maatregelen ter bescherming van wilde bestuivers.
- Het initiatief behelst geen wetgeving of juridisch bindende handelingen, maar een feitelijk plan van aanpak met de aankondiging van feitelijke

¹ Bestuivers zijn wilde bestuivende insecten zoals wilde bijen, zweefvliegen, vlinders en motten.

² BNC fiche "Mededeling EU Pollinators Initiative", [Kamerstuk II 2017-2018, 22112 nr. 2658](#).

acties. Het actieplan sluit wel aan bij de doelstellingen uit verschillende wet- en regelgeving, strategieën en richtsnoeren, waaronder Verordening natuurherstel en Verordening inzake het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

- De uitvoering van het initiatief in zijn totaliteit kan leiden tot extra regeldruk en financiële consequenties voor overheden, bedrijfsleven en burgers.
- In het BNC-fiche onderschrijft het kabinet het belang van het tegengaan van de achteruitgang van bestuivers en steunt het kabinet het initiatief met enkele aandachtspunten.

Toelichting

Proces

- Het BNC-fiche is op ambtelijk niveau departementaal en interdepartementaal afgestemd.
- Na bespreking in de ambtelijke voorportalen, wordt het fiche naar verwachting ter instemming aangeboden aan de MR van 10 maart.
- Indien de Ministerraad akkoord gaat met het BNC-fiche zal deze nota fungeren als beslisnota.
- Verdere behandeling van de mededeling verloopt via de Milieuraad.

Inhoud voorstel

- De acties in het initiatief zijn gericht op het verbeteren van kennis op de achteruitgang van het aantal bestuivers en de oorzaken en gevolgen ervan; de aanpak van de oorzaken en het verbeteren van de instandhouding van bestuivers; de mobilisatie van de samenleving op de aanpak en bevordering van strategische planning (i.e. nationale strategieën) en samenwerking op alle niveaus.

Beoordeling

- In het BNC-fiche onderschrijft het kabinet het belang van het tegengaan van de achteruitgang van bestuivers en steunt het kabinet het initiatief met enkele aandachtspunten die over het algemeen het doel hebben om meer inzicht in de inhoud en de wijze van uitvoering van de voorgestelde acties te krijgen.

Aandachtspunten

- Het belangrijkste aandachtspunt is het jaarlijks monitoren (i.e. het European Pollinator Monitoring Scheme, EU-PoMS), wat bindend kan worden middels de Verordening Natuurherstel. Het kabinet betwijfelt de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van jaarlijks monitoren wegens gebrek aan capaciteit en deskundigheid, zoals eerder aangegeven in het BNC-fiche Verordening Natuurherstel³. Het kabinet wil zich inzetten om de monitoring van bestuivers uit te breiden en in gesprek over de frequentie en het bepalen van de te monitoren doelsoorten.

³ [Kamerstuk II 2022-2023, 22112 nr. 3528](#)

- Het kabinet wil dat het bevorderen van open toegang tot gegevens en informatie die zijn gegenereerd door onderzoeks- en monitoringactiviteiten en andere relevante gegevensbronnen op vrijwillige basis blijft.
- Het kabinet vindt het vergaren van meer kennis op EU-niveau over de achteruitgang van de bestuivers belangrijk, maar er moeten wel concrete onderzoeksvragen zijn die aansluiten op andere strategieën (e.g. biodiversiteit en bodem) en een koppeling worden gelegd met handelingsperspectief voor de doelgroepen.
- Bij de actie om kenmerkende bestuivers voor habitattypen van de Habitat richtlijn te identificeren wil het kabinet helderheid over hoe de Commissie aan voldoende kennis komt om deze identificatie uit te voeren. Het kabinet wil ook weten wat voor status de bedreigde bestuiversoorten krijgen en wat 'rekening houden met de instandhouding van bestuivers' precies inhoudt.
- Het kabinet wil meer inzicht krijgen in wat een blauwdruk voor ecologische corridors voor bestuivers (i.e. "Buzz Lines") en de uitvoering ervan inhouden voor de lidstaten, ook in kader van mogelijke lastenverzwaring.
- Op de korte termijn is het kabinet alleen een voorstander van het aanpassen van het prestatietoezicht en -evaluatiekader van het GLB onder voorwaarde dat een indicator kan worden toegepast zonder dat dit de gegevensvraag voor het GLB aan lidstaten beïnvloedt.
- De actie om steden aan te moedigen om de richtsnoeren voor bestuivervriendelijke steden toe te passen en rekening te houden met de instandhouding van bestuivers bij het ontwikkelen van plannen voor stedelijke vergroening moet aansluiten bij het te ontwikkelen Rijksbeleid voor groen in en om de stad en natuurinclusief bouwen.
- Voor wat betreft het bevorderen van het gebruik van bestuivervriendelijke inheemse planten en zaadmengsels wil het kabinet de precieze inhoud van de nog door de Commissie te ontwikkelen richtsnoeren inzien.
- Wat betreft eventuele klimaat mitigatiemaatregelen wil het kabinet meer duidelijkheid over wat deze in gaan houden en wie verantwoordelijk wordt voor het uitvoeren ervan.
- Wat betreft het beperken van lichtvervuiling dient er rekening te worden gehouden en voldoende ruimte te worden gelaten voor lokale en regionale bijzonderheden en afwegingen en is vrijwilligheid essentieel. Daarnaast verzoekt het kabinet om meer duiding en richting over de toepassing en wijze van realisatie.
- Het kabinet vindt dat het toepassen van richtsnoeren over maatregelen door bedrijfssectoren op vrijwillige basis moet zijn.
- Het kabinet vindt dat het bevorderen van bestuivers terecht moet komen in de werkplannen van de permanente vertegenwoordiging van Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) en Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) terecht komt. Het is op dit moment niet duidelijk hoe dit gerealiseerd gaat worden.

Beoordeling op subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en regeldruk

- Ten aanzien van de subsidiariteit heeft het kabinet een positieve grondhouding. Het kabinet concludeert dat een gecoördineerde

strategische aanpak van de EU om de doelstellingen ten aanzien van de bestuivers te halen een meerwaarde heeft ten opzichte van alleen maatregelen door de afzonderlijke lidstaten, waardoor optreden op EU-niveau gerechtvaardigd is.

- Ten aanzien van de proportionaliteit heeft het kabinet een positieve grondhouding. Het belangrijkste aandachtspunt is hierbij het jaarlijks monitoren, zoals eerder in deze nota toegelicht.
- In z'n totaliteit kan de uitvoering van het initiatief leiden tot extra regeldruk en financiële consequenties voor overheden, bedrijfsleven en burgers. Dit geldt met name voor de acties die betrekking hebben op monitoring, het aanpassen van de verantwoordingsstructuur met indicatoren binnen het GLB, het ontwerpen van een blauwdruk voor ecologische corridors voor bestuivers, de gewasbeschermingsmonitor, het toekomstige Rijksbeleid voor groen in en om de stad en natuurinclusief bouwen, klimaat gerichte mitigatiemaatregelen en richtsnoeren voor het beoordelen van de risico's van biociden op bestuivers. De eventuele regeldruk is niet altijd gerelateerd aan dit initiatief maar hangt vaak samen met beleidsontwikkeling in het algemeen.